

TARİHİMİZE SAHİP ÇIKALIM

Türk-İş Dergisi, Temmuz-Ağustos 1998

Yıldırım Koç
Genel Başkan Danışmanı

TÜRK-İŞ 31 Temmuz 1998 günü düzenlenen görkemli bir toplantıyla, hem Cumhuriyetimizin 75. yıldönümünü, hem de kendi kuruluşunu kutladı. Ancak, bu kutlamanın hazırlık çalışmaları sırasında, sınıfımızın, TÜRK-İŞ'in ve TÜRK-İŞ'i oluşturan Sendikaların tarihlerine ilişkin çalışmalarımızın yetersizliği bir kez daha ortaya çıktı.

5-10 Aralık 1995 günleri toplanan 17. Genel Kurulumuza sunulan iki ciltlik belgeler çalışması (**Belgelerle TÜRK-İŞ Tarihi - I, 1952 - 1963**, Ankara, 1995, 402 s.; **Belgelerle TÜRK-İŞ Tarihi - II, 1963 - 1980**, Ankara, 1995, 405 s.), birçok temel belgeyi bir arada bulundurması açısından önemlidir. İlk kez 31 Temmuz 1998 günü yapılan toplantıda dağıtılan **Dünden Bugüne Bugünden Yarına TÜRK-İŞ** kitabı da, tarihimizin çok kısa bir özeti niteliğindedir. Bu tür çalışmaların ve özellikle üniversitelerde bu nitelikteki araştırmaların yapılmasında büyük yarar vardır. Bu tür çalışmalar, sendikacılık hareketinin yapısının ve dinamiklerinin doğru olarak kavranılmasına katkıda bulunacak ve birçok önyargının ve yanlışın engellenmesini sağlayacaktır.

TÜRK-İŞ tarihinin ayrılmaz bir parçası ise, Sendikalarımızın tarihleridir. Bu konuda en önemli kaynaklardan biri, tecrübeli Sendikacıların anılarıdır. Ancak ülkemizde anı yazma geleneği hiç gelişmemiştir. TÜRK-İŞ içinde anılarını yayınlayanlar parmakla gösterilecek kadar azdır. Rahmetli Hüseyin Pala'nın **Türk Sendikacılık Hareketi İçinde TÜMTİS'in 20 Yılı** (Tümtis Yay., İstanbul, 1970, 688 s.) ve rahmetli Ömer Karahasan'ın **Türkiye Sendikacılık Hareketi İçinde Zonguldak Maden İşçileri ve Sendikası** (Zonguldak Maden İşçileri Sendikası Yay., Zonguldak, 1979, 690 s.) bunlardan en önemlileridir. Uzun yıllar Yapı İşçileri Sendikası yöneticiliğini yapmış İsmet Demir'in **Grev ve Direnişler Üzerine Anılar-Deneyler, İşçi Sınıfı Mücadelesinden Bir Kesit, 1962-1975** (İstanbul, 1980, 191 s.), Lütfü Ak'ın **Şişe Cam'da 30 Yıl** (İstanbul, 1975, 231 s.) ve Şaban Erik'in **Zor Günler** (Yalçın Yay., İstanbul, 1992, 744 s.) kitapları ile liste hemen hemen tamamlanmaktadır. A.N.Gelendost'un **Oy Anam Oy Seyfi Demirsoy, Savaş Dolu Bir Hayatın Öyküsü, Şiirler, Anılar** (Çalışanların Yayınevi, Eskişehir, 31 s.), Kaya Özdemir'in **Seyfi Demirsoy** (Türk Metal Yay., Ankara, 349 s.) ve TÜRK-İŞ'in **Ve Kalbimizde Demirsoy Vardır** (Yay.No.93, Ankara, 1976, 96 s.) kitapları da aynı derecede önemlidir. Bir süredir TÜRK-İŞ Dergilerinde yayınlananlara ek olarak bazı görüşmelerin de yer aldığı **TÜRK-İŞ Tarihinden Portreler, Eski Sendikacılardan Anılar-Gözlemler (I)** ise, eski Sendikacıların anlatımlarını içermektedir.

Sendikalarımızın ve Sendikacı Büyüklerimizimizin bu tür anılar yazmaları veya anlatarak yazılmalarını sağlamaları, bugünlere nasıl gelindiğinin daha iyi kavranılmasını sağlayacağı gibi, yarınlarımıza da ışık tutacaktır.

TÜRK-İŞ'e bağlı Sendikalarımızın bir bölümü kendi tarihlerini de yazmıştır.

Çimse-İş Sendikamız, kuruluşunun 10. ve 30. yıllarında bu nitelikte kitaplar yayınladı: **Çimse-İş 10. Yıl** (Ankara, 1974, 85 s.) ve **Çimse-İş 30.Yıl** (Ankara, 1993).

DYF-İŞ 1968 yılında bir tarih yayınladı: **DYF-İŞ'in Dünden Bugüne Gelişi** (Ankara, 1968, 69 s.). Demiryol-İş eski Araştırma Müdürü Canan Koç'un, DYF-İŞ eski Genel Başkanı rahmetli Rıza Tetik'in yayımlanmamış notlarından da yararlanarak hazırladığı **Demiryol-İş Tarihi - 1952-1992** ise 1992 yılında yayımlandı (Ankara, 1992, 179 s.).

Hava-İş Sendikamız 1992 yılında, **Sendikal Mücadelede 30 Yıl** (İstanbul, 1992, 80 s.) kitabını yayınladı.

Orman-İş Sendikası tarafından yayınlanan **Orman-İş, Kuruluşundan Bugüne 20 Yıl (1975-1995)** (Ankara, 1995, 154 s.) kitabı tarafımdan hazırlandı.

Feridun Şakir Öğünç'ün hazırladığı ve 1967 yılında yayımlanan **Türk Deniz Sendikacılığını ve Deniz Sendikacılarımızı Tanıyalım** (Türk Deniz Ulaş-İş Yay., İstanbul, 1967, 239 s.) kitabı, denizcilik işkolundaki örgütlenmenin 1967 yılına kadarki dönemini özetlemektedir. Türkiye Denizciler Sendikamızın **Türkiye Denizciler Sendikası, 1983-1989** (İstanbul, 1989, 463 s.) kitabı da on yıllık bir dönemde yaşanan gelişmeleri özetlemektedir.

Şeker-İş Sendikamız 1971 yılında **Şeker-İş'in Dünü, Bugünü** kitabını (Yay.No.21, Ankara, 1971, 106 s.), 1974 yılında **Cumhuriyetimizin 50. Yılında Şeker-İş ve Şeker Sanayii** (Yay.No.29, Ankara, 1974, 185 s.) ve 1988 yılında da **25. Yıl Belgeseli** (Yay.No.61, Ankara, 1988, 292 s.) kitaplarını yayımladı.

Selüloz-İş Sendikamızın **Selüloz-İş Sendikası 41 Yıl** (1983, 53 s.) kitabı da işkolundaki örgütlenme geleneğinin kavranması açısından önemli bir çalışmadır.

Türk Metal Sendikamızın tarihiyle ilgili kitapların başında Refik Sönmezsoy ve Erdoğan Aslıyüce tarafından yazılanlar gelmektedir. Türk Metal Sendikamızın tarihlerinin ele alındığı ve yazarı belirtilmiş kitaplar şunlardır: Sönmezsoy, Refik, **The History of Turkish Metal Union** (Ankara, 99 s.); Sönmezsoy, R. - Aslıyüce, R., **Metal İşçilerinin Mücadele Tarihi** (Bekaş Yay., İstanbul, 1989, 382 s.); Sönmezsoy, R., **Türk İşçi Hareketinin Lokomotif, Türk Metal Sendikası Tarihi** (Türk Metal Yay., Ankara, 63 s.). Türk Metal Sendikamızın tarihine ilişkin diğer yayınlar da şunlardır: **30. Yılında Türk Metal** (Ankara, 1993); **Türk Metal, Developing Türk Metal, Brief History of the Türk Metal Union** (Ankara, 1978, 16 s.); **Türk Metal, Enwicklunghsphase Türk Metal** (Ankara, 1978, 16 s.); **Gelişen Türk Metal (1963-1978)** (Ankara, 1978); **Türk Metal, Metal İşçilerinin Mücadele Tarihi** (Türk Metal Kadın İşçiler Bürosu Yay.No.2, Ankara, 15 s., çoğaltma).

Deri-İş Sendikası'nın tarihi ise Selahattin Okur tarafından hazırlandı: **Kuruluşundan Bugüne Deri-İş**, İstanbul, 1998, 42 s., çoğaltma).

Kemal Sülker, Petrol-İş Sendikamızın tarihini yazdı: **Petrol-İş (1950-1986), 36 Yaşında Genç Bir Sendika** (Petrol-İş Yay., İstanbul, 1986, 394 s.)

Teksif Sendikamız 1970 yılında **Dünden Bugüne Teksif'i** yayınladı (Yay.No.64, Ankara, 1970, 23 s.). Bu yayının 1977 yılında güncellenmiş bir basımı yapıldı: **Dünden Bugüne Teksif** (Ankara, 1977, 30 s.).

Tez Koop-İş Sendikasının **Dünden Bugüne Tez Koop-İş** kitabı tarafımdan hazırlandı (Yay.No.18, Ankara, 1993, 117 s.).

YOL-İŞ'in ilk tarihi 1973 yılında yayınlandı: **Kuruluşunun 10. Yılında YOL-İŞ, Cumhuriyetimizin 50. Yılında Karayolları, YSE, Demiryolları, Limanlar ve Hava Meydanları** (Ankara, 1973, 108 s.). YOL-İŞ'in son dönemlere kadar gelen bir tarihi ise **1998 Teşkilat Albümü**'nde (Ankara, 1998, 206 s.) yayımlandı.

Sendikalarımızın çalışma raporlarını, toplu iş sözleşmelerini, diğer her türlü broşür ve kitaplarını, bildirimlerini, dergi ve gazetelerini, iç dağıtımla sınırlı tuttıkları raporlarını, fotoğraf, film, ses bandı ve video bantlarını, rozet ve flamalarını, yetkili organların karar defterlerini, genel kurul tutanaklarını ve yazışmalarını saklamaları ve bunlardan yararlanarak tarihlerini yazmaları ve eski yöneticilerle mümkün olduğunda videolla kaydederek görüşme yapmaları, tarihimizin kaybolmaması ve yanlış öğrenilmemesi açısından son derece önemlidir.